

سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

بید سیب زمینی

اداره رسانه های آموزشی ، ترویجی
سال ۱۴۰۰

استفاده از تله های فرمونی و نوری در انبار، پوشاندن گونی ها با شاخ و برگ گیاهان معطر نظیر اکالیپتوس ، مگس پران یا پونه صحرایی برای کنترل آفت در انبار بسیار مؤثر هستند. به یاد داشته باشید تکیه بر یک روش تنها هیچوقت کارساز نیست . مبارزه با بید سیب زمینی باید در قالب یک برنامه مبارزه تلفیقی صورت گیرد.

عنوان : بید سیب زمینی

گردآورنده: دکتر محمدرضا باقری (عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان، بخش تحقیقات گیاهپزشکی)

ویراستار ترویجی و ادبی: جمشید اسکندری - علی مصطفوی

تهیه شده در: اداره رسانه های آموزشی و ترویجی مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی استان اصفهان

ناشر: سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان

شمارگان: ۲۰۰۰

نوبت چاپ: اول

مسئولیت صحت مطالب با گردآورنده است

شماره ثبت در شورای انتشارات سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان به شماره ۰۳/۱۰۱۰۰۲/۱۴۰۰/۲/تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ است

نشانی: اصفهان - خیابان هزار جریب - سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان -

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی - اداره رسانه های آموزشی و ترویجی

تلفن: ۰۳۱۳۷۹۱۳۱۹۵

زمان و دور آبیاری را طوری تنظیم کنید که از ترک خوردن پشته ها جلوگیری شود. بافت خاک و سیستم آبیاری بسیار مهم است. حتی الامکان از سیستم آبیاری تحت فشار استفاده کنید. زمانیکه غده ها شروع به بزرگ شدن می کنند حتماً روی آنها را با خاک بپوشانید که حشره نتواند جهت تخم ریزی به آنها دسترسی پیدا کند. برداشت محصول را بموقع انجام دهید و غده ها را بلافاصله به انبار منتقل کنید. غده هایی که در سطح مزرعه باقی میمانند حتماً مورد حمله قرار می گیرند. سمپاشی با یکی از سموم پیروتروئیدی (مانند سایپرمترین) اواخر مرداد و شهریور به پائین آوردن جمعیت آفت کمک زیادی می کند. بقایای گیاهی و غده های کوچک باقیمانده در سطح مزرعه را در صورت امکان از بین ببرید. آنها پناهگاه مناسبی برای زمستانگذرانی آفت و یک منبع آلودگی برای کشت سال بعد هستند.

ج) کنترل آفت در انبارها

چنانچه از انبارهای با تهویه طبیعی استفاده می کنید حتماً هواکش ها را با توری ظریف بپوشانید.

در صورت نیاز ، قبل از انبار کردن غده ها ، انبار را با سموم تدریجی ضد عفونی کنید. جداسازی غده ها پیش از انبار کردن آنها، از ورود آلودگی به داخل انبار تا حد زیادی جلوگیری می کند. بهتر است غده های سبز رنگ را که احتمال آلودگی در آنها بالاست وارد انبار نکنید. در حرارت ۱۰ درجه سانتیگراد چرخه زندگی آفت حدود ۱۳۰ روز طول می کشد. نگهداری درجه حرارت سردخانه در حد ۴-۶ درجه سانتیگراد فعالیت حشره را متوقف می کند.

استفاده از ترکیبات بیولوژیک نظیر باکتری (Bt (Bacillus thuringiensis) و قارچ حشره کش Beauveria bassiana ،

بید سیب‌زمینی در بیشتر مناطق جهان که آب و هوای نسبتاً معتدل و نیمه گرمسیری دارند از آفات مهم سیب‌زمینی محسوب می‌شود. خسارت ناشی از بید سیب‌زمینی در انبارها از ۳۰ تا ۷۰ درصد گزارش شده است. این آفت قبلاً از آفات قرنطینه‌ای ایران بود و برای اولین بار در مهرماه ۱۳۶۴ داخل غده‌های بعضی از مزارع سیب‌زمینی کرج، در بهمن ماه همان سال در انبارهای داریون فارس و در سال بعد بطور محدود در شهرضای اصفهان دیده شد.

حشره کامل آفت شب پره‌ای است که عرض آن با بالهای باز ۱۰-۱۵ میلی‌متر است. دارای شاخکهای بلند است که تا انتهای شکم حشره می‌رسد. بالها باریک و به رنگ قهوه‌ای تا خاکستری روشن که روی آنها نقاط تیره‌ای وجود دارد. در حاشیه بالهای عقبی ریشکهای بلندی دیده می‌شود. شکم در حشره ماده بالغ متورم است ولی در حشره نر باریک است. لارو کامل آفت سفید مایل به صورتی است. به طول ۱۲-۱۰ میلی‌متر سر و سینه اول لارو قهوه‌ای تیره و همراه با نقاط سیاهی است. بدن لارو از تعداد زیادی موهای ظریف پوشیده شده است.

بیولوژی

این آفت علاوه بر سیب‌زمینی به گوجه فرنگی، بادمجان، توتون، فلفل، تاتوره و حتی بعضی گیاهان زینتی نظیر اطلسی هم حمله می‌کند.

زمتانگذرانی به صورتهای تخم، لارو، شفیره یا حشره کامل سپری می‌شود. زمانیکه درجه حرارت محیط به ۱۸ درجه سانتیگراد برسد (نیمه اول اردیبهشت) پروانه‌های بالغ ظاهر می‌شوند و روزها استراحت کرده و شبها به فعالیت می‌پردازند. حشرات نر خصوصاً شبها بطرف نور جلب می‌شوند. حشرات ماده ۱ تا ۸ روز پس از ظهور آماده جفتگیری می‌شوند.

حشره ماده ۱۰ تا ۴۸ ساعت پس از جفتگیری تخم‌ریزی می‌کند و بین ۳۰ تا ۸۰ عدد تخم می‌گذارد. در مناطق بسیار گرم تعداد تخم تا ۱۶۰ عدد هم می‌رسد. تخم‌ها بطور انفرادی یا در دسته‌های ۲۵ تایی روی سطوح ناهموار، گودی‌های کنار رگبرگها، زیر پهنک برگ، روی جوانه‌ها، محل اتصال جوانه‌ها و چشم و روی غده‌ها گذاشته می‌شود. همچنین تخم‌ها ممکنست روی بقایای گیاهی، در سطح زمین، روی کلوخ‌ها و خس و خاشاک هم گذاشته شوند. تخم‌ها ابتدا به رنگ سفید صدفی هستند و به تدریج زرد و خرمایی می‌شوند. پوسته تخم صاف و نرم است و حشره آنرا با یک ماده چسبنده به سطوح مختلف می‌چسباند. دوره رشد جنینی تخم در درجه حرارت ۲۰ سانتیگراد حدود شش روز، دوره لاروی ۲۵ روز، دوره شفیرگی ۱۲ روز و طول یک نسل حدود ۴۸/۵ روز است. در شرایط معتدل حشره پنج نسل ایجاد می‌کند ولی در شرایط گرم آفت ۱۱ نسل در سال دارد و طول یک نسل ۲۵ روز است.

مبارزه

برای مبارزه با این آفت باید از روش مبارزه تلفیقی استفاده کرد. مهمترین اقداماتی که باید برای کنترل این آفت اتخاذ کرد عبارتند از:

الف) بهداشت زراعی

از بذور پاک و غیرآلوده استفاده کنید. غده‌های آلوده، بقایای گیاهی و بوته‌های ناخواسته که از کشت قبلی برجای مانده‌اند را از بین ببرید. از کاشت سیب‌زمینی در زمین‌هایی که آلودگی شدید دارند یا در مجاورت زمین‌های آلوده هستند خودداری کنید.

ب) نکات مهمی که طی فصل داشت باید رعایت کرد ضدعفونی کردن غده‌ها پیش از کاشت با یک حشره‌کش تماسی نفوذی مانند دیازینون یا دورسبان، تا ۹۸٪ لاروها را از بین می‌برد. عمق کاشت، زمان و روش خاک‌دهی را طوری تنظیم کنید که غده‌ها کاملاً با خاک پوشیده شوند.

